

dem obrukbara, isynnerhet till strid. — *H. sig*, v. r. *H. sig nedför ett låg*, med fötterna i kors om detsamma släppa sig ned derpå med händerna.

HASA, f. 1. (pop.) Utsliten sko.

HASARD, -ård, m. 3. (fr.) 1) Lyckträff, slump. — 2) Äfventyr, fara.

HASARDERA, v. a. 1. Äfventyra, våga.

HASARDSPEL, hasårdspel, n. 5. Vågspel.

HASP ell. HASPE, hässpe, m. 2. pl. haspar. Jernhake, fästad vid yttre kanten af en dörr, och hvarmed den stänges, på det sätt, att den nedfälls i en på dörrposten inslagen mårle. Man säger äfv. Dörrhaspe.

HASPEL, hässp^l, m. 2. pl. hasplar. Redskap, hvars ändamål är att regelmessigt afdelas spunnet garn, bestående af en axel med fyra armar, på hvilkas ändar sitta tvärråd eller kryckor, hvar öfver tråden vindas, samt försedd med ett hjul, som roterar blott en gång för hvar hundrade omlopp af haspeln, då hjulet lyfter en hammare, som med en knäpp eller visare utmärker omloppens antal. Kallas äfv. Knäpphårfvel.

HASPLA, v. a. 1. Medelst haspel afdelas spunnet garn. Jfr. *Haspel*. — *Hasplande*, n. 4. o. *Haspling*, f. 2.

HASSEL, m. sing. 1) Buskväxt af de Hängblommiga, allmän i ängsmark, med röda hanblommor inunder de långa honhängena, och allmänt bekant för sina smakliga nötter. *Corylus avellana*. — 2) Hasselbuskar. *Der i ången fins mycken h.* — 3) Sjelfva veden, stammarne eller grenarne af hasselbusken, *En käpp af h.* — *Ss. H-knopp, -skog, -trä*.

HASSELBUSKE, m. 2. pl. — *buskar*. Buske af Hasselväxten.

HASSELKÄPP, m. 2. 1) Käpp, gjord af ett hasselrör. — 2) Se *Hasselspö*.

HASSELMUS, f. 5. pl. — *möss*. Djur af Gnagarne, med utstående öron, lång, hårig svans, och liknande en liten råtta af gulbrun färg. Lefver helst i tätta hasselsnår. *Myoxos muscardinus*.

HASSELNÖT, f. 3. pl. — *nötter*. Nöten af hasselbusken.

HASSELRÖR, n. 5. Rak, smalare stam eller gren af hasselbusken.

HASSELSPÖ, n. 4. Spö af hasselbusken.

HASSELÖRT, f. 3. Ört med klocklika, rödbruna blommor, som sitta nära vid roten, i bladvecken. *Asarum europæum*.

HAST, f. sing. Förhållandet, omständigheten, att något göres, verkställes fort, skyndsamt. *Göra någonting i, med h. Gjord i största h. Jag åt en bit i största h.* (Pop. o. fam.) *Det har ingen h.*, det behöfves ingen brådska. — *Syn. Se Hastighet*.

HASTA, v. n. 1. 1) Bemöda sig att komma, hinna, uppnå, göra någonting fort. *Han h-r, för att hinna fram i tid. H. icke så mycket, då blir arbetet illa gjordt. H. till ett ställe, skyndsamt begifva sig dit. — H. bort*, skynda att komma sin väg, att fly undan, att begifva sig ifrån ett ställe. *H. med något*, skynda att göra något; äfv. allt för mycket brådska med något. — *H. på, h. på med*, påskynda, t. ex.: *H. på arbetet: h. på med afresan; h. på med middagen*, laga, att middagen snart blir färdig. — *Syn. Brådska, Brådstörta, Skynda*. — 2) Fordra hast, skyndsamt, brådska. *Arbetet h-r ej*. Brukas stundom äfven impersonelt, t. ex.: *Det h-r ej; det h-r ej med arbetet*. — *Syn. Brådska*.

HASTANDE, n. 4. Förhållandet, omständigheten, att man hastar.

HASTIG, a. 2. 1) Säges i fråga om måttet af den tid, som behöfves för något slags rörelse, hvilken som helst. *Huru h. var fartygets fart? Mycket långsam; blott en knop i timmen.* — 2) Som sker, göres, förrättas, rör sig på jmförelsevis kort tid. *H-t arbete. En h. måttid. Ell h-t genomgående. H. puls*, se *Puls*. — *Syn. Bråd, Skyndsamt, Snabb, Gesvind, Qvick, Brådstörd*. — 3) Som sker snarare, än man förmodat, väntat. *En h. afresa. En h. död*. — 4) *H. sluttning*, brant s. — 5) (om person) a) Snar att handla; som ej länge betänker sig, innan man skrider till handling. — b) Som snart blir ond. Man säger äfven i samma mening: *H. till sinnes, h. af sig*.

HASTIGHET, f. 3. 1) Förhållandet emellan tiden för en kroppens rörelse och den väg, rymd, den derunder tillryggalägger. *H-en af planeternas omlopp kring solen. H-en af en kropps fall. H-en af ett fartygs gång genom vattnet. Stor, ringa h. Med mycken h. Pulsens h.*, det större eller mindre antalet af dess slag i sekunden. — 2) Skyndsamt, brådska. *I h-en glömde jag, att . . .* — 3) Plötsligt upplammande vrede. *I h-en slog han honom en örfil*.

HASTIGT, adv. 1) På jmförelsevis kort tid. *H. fullborda ett arbete. Som h-gast*, i största hast. (Fam.) *H. och lustigt*, fort, utan omsvep, utan tidsutdrägt. — *Syn. Fort, Skyndsamt, Flinkt, Hurtigt, Raskt, Qvickt*. — 2) Plötsligt, oförväntadt. *Helt h., när vi minst väntade det, kom order att tåga i fält*. — 3) *H. sluttande*, med brant slutning.

HASTVERK, n. 5. Arbete, verk, gjordt i hast och således ej med nödig omsorg.

HAT, n. sing. 1) Fortfarande känsla af illvilja mot någon. *Ett gammalt, inrotadt, dödligt, oförsonligt h. Hafva, hysa, nära, bära, vara inlagon af h. till någon. Han gjorde det af h. till honom. Fatta h. till en person. Adraga sig ens h. Vara föremål för ett allmänt h. Trotsa h-et*. — *Syn. Afsky, Agg, Groll, Hätskhet*. — 2) Fortfarande känsla af afsky, ovilja för en sak. *H. till lasten, synden, lögnen, smickret*.

HATA, v. a. 1. 1) Känna, nära, hysa hat till någon. *H. sina övänner, de elaka. H. någon utan skäl. Dödligt, af allt hjerta h. någon*. — *Syn. Förhata, Afsky*. — 2) Nära en fortfarande känsla af motvilja för någon eller något. *Jag h-r kruserliga människor. H. krus, böcker, ensligheten, lasten, synden, lögnen. Han h-r allt hvad dryckesvaror heter*.

HATANDE, n. 4. Närande af hat, motvilja.

HATARE, m. 5. En, som hatar något. *Han är en stor h. af vin, af vatten, af arbete*.

HATT, m. 2. 1) (i allmänhet) Betäckning för öfre delen af en sak, t. ex. på en sädesskyl, en brännvins- eller destillerpanna, o. s. v. — 2) Styf betäckning för hufvudet på en människa: a) dels för manspersoner (Manshatt), af olika form, men vanligtvis bestående af en högre eller lägre kull med nedanför rundt ikring utvikta träppen, och af olika ämnen, filtad ull, hår, felb, halm, papp, m. m.; b) dels för kvinnor (Fruntimmershatt), vanligen bestående af kull med framåt utvikt rund skärm, och prydd med band, blommor, fjädrar, samt af olika ämnen, såsom: halm, tyg, m. m. *Sätta, hafva h-en på sig, på hufvudet eller, elliptiskt, endast Sätta h-en på. Taga h-en af sig, af hufvudet eller blott af. Taga af sig h-en för någon*, för att halsa på honom. *Draga ned h-en öfver ögonen. Sätta h-en på sned*.